

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :

Tarih : 09/10/2012

Grup :

Sayfa : 1

İKİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.05
BAŞKAN: Nimet BAŞ (İstanbul)
-----0-----

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, değerli konuğum Sayın Uslu; öncelikle komisyonumuzun davetine icabet ettiğiniz için, burada bulunduğunuz için çok teşekkür ediyoruz, hoş geldiniz diyorum.

SALİM USLU – Hoş bulduk.

BAŞKAN – Sizlerin de bildiğiniz gibi Komisyonumuz Mecliste grubu bulunan tüm siyasi partilerin vermiş oldukları ortak doğrultudaki önergelerin birleştirilmesi suretiyle oluşturulmuş, geneli itibariyle ülkemizde demokrasiye müdahale eden tüm darbe ve muhtıralarla demokrasiyi işlevsiz kılan tüm girişim ve süreçlerin tüm boyutlarıyla araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla kurulan bir komisyondur. Bu Komisyonun amacı doğrultusunda “tüm boyutları” dendiği zaman elbette ki siyasi, ekonomik dış bağlantıları, sosyal ve psikolojik etkileri gibi çok kapsamlı araştırma konuları ve bu doğrultuda oluşturulmuş alt komisyonlar Komisyonumuzun yol haritasını belirledi. Bu doğrultuda oluşturduğumuz alt komisyonlar, malumunuz olduğu üzere 1960 darbesi ve 1971 muhtırasını kapsayan bir alt komisyon, 1980 darbesini kapsayan bir komisyon ve 28 Şubat, 27 Nisan sürecini kapsayan uzun bir dönem olması hasebiyle post-modern darbe diye tanımlanan, demokrasiyi işlevsiz kılan döneme ilişkin bir alt komisyon. Sizi Komisyonumuza davet eden 28 Şubat Alt Komisyonudur.

Bulunduğunuz dönem itibariyle, bulunduğunuz görevler çerçevesinde sizlere soru sormadan önce Komisyonumuzun çalışma yöntemi olarak açıklamam gereken husus, öncelikle durum hakkında genel bir değerlendirme yapmak istemeniz durumunda size söz veriyorum, değerlendirmenizi yapıyorsunuz, daha sonra somut sorular için milletvekillerimize söz veriyorum.

Toplantıya başlamadan ve size söz vermeden önce komisyon üyelerimizi sizlere tanıtmak istiyorum: Sol tarafımda Yaşar Karayel var, AK PARTİ Kayseri Milletvekili, 28 Şubat Alt Komisyon Başkanı; İdris Şahin Bey, Çankırı AK PARTİ Milletvekili ve Komisyonumuzun Sözcüsü; Cengiz Yavilioğlu, Erzurum AK PARTİ Milletvekili ve Komisyon Kâtibimiz.

Eğer bir değerlendirme yapmak isterseniz, öncelikle, dediğim gibi bu değerlendirmenizi almak üzere sözü size bırakıyorum. Buyurun lütfen.

SALİM USLU – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan, değerli milletvekilleri. Öncelikle beni davet ettiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Geçmişteki yaşadığımız kimi öykülerin, askerî, sivil ya da siyasi öykülerin hem hatırlanması hem hatırlatılması bakımından bu süreci çok önemli bulduğumu, sizin burada yaptığınız görevi de Türkiye'nin geleceği açısından çok değerli bulduğumu belirtmek istiyorum, başarı dileklerimi sunuyorum. Bir anlamda sizin yaptığınız bu çalışmayla Türkiye geçmişiyile yüzleşmektedir ve özellikle bu sürecin bütün Parlamentodaki siyasi partilerin ortak katkılarıyla başlatılmış olması aynı zamanda geçmişle yüzleşme konusunda bir toplumsal talebi, bir toplumsal meşruiyeti de ifade etmektedir. O açıdan, doğrusu, bu çalışmanın Türkiye'nin geleceği açısından son derece önemli olduğunu belirtmek istiyorum.

28 Şubat sürecinde ben Hak-İş Konfederasyonu Genel Başkanıydım ve çok sıkıntılı günler yaşadık, yani toplumun hayalleri, geleceği âdeta korkuyla, panikle, dışlanmayla hapsedilmek istendi, kuşatıldı. Böyle bir süreçte görev yaptık ve bu süreçte görev yaptığımız esnada biz gelişmemizi, büyümemizi bir kenara bıraktık ve bize yöneltilen suçlamalara, ithamlara ve muhatap olduğumuz dışlanmalara karşı mücadele vermek durumunda kaldık, yani bir anlamda enerjimizi biz boşa harcadık bu dönemde, bizim için kayıp yıllar oldu. Ayrıca toplumda yaratılan paniğin, korkunun iddiaların ve ithamların doğrudan muhatapı biz olduk. Çünkü orada herkes, toplumun birçok kesimi, üniversiteler, medya organları, sivil toplum örgütleri, birçok kesim, birçok sosyal kurum ve aidiyet âdeta bir sadakat yarışına sokuldu. Sadakat yarışında en önde olmak isteyenler ister istemez bizi dışladılar. Örgütlü olduğumuz işletmelerden dışlandık ve maalesef o günlerdeki hâkim irade yani 28 Şubat sürecinin temel aktörleri bir kısım ittifaklarla, kendilerine katılmayan, kendilerinin yaklaşımlarını, iddialarını, ithamlarını doğru bulmayan örgütleri dışladılar. Bunlardan bir tanesi de Hak-İş'ti. Söz gelimi brifinglere hiçbir şekilde davet edilmedik, söz gelimi örgütlü olduğumuz işletmelerin bir kısmından dışlandık ve yine örgütlenmeye çalıştığımız iş yerlerinde asker korkusu, o günkü hâkim kanat bizim örgütlenmemizin önündeki en büyük engel oldu. Nitekim bu iş yerleri de var aşağı yukarı.

Bence bu süreci incelerken sadece bu olayı bir askerî senaryo olarak görmek çok doğru değil. Çünkü bu senaryonun diğer bahsettiğiniz 60'lı, 71, 80 ihtilallerinden farklı bir yanı var, çünkü bu senaryonun ciddi yandaşları ya da oyundaşları vardı. Çeşitli ekonomik aktörler, çeşitli sivil toplum örgütleri, üniversiteler bu senaryonun önemli oyundaşları olarak görülmeli ve ona göre değerlendirilmeli diye düşünüyorum. Bir defa bu, o gün kamuoyu gündeminde olan beşli çete sadece tek başına hareket eden bir olgu değil. Bugünkü medya örgütlerinin, medya araçlarının medya kurumlarının gazete kupürlerine baktığımız zaman bile bir rüzgâr estirilmeye çalışılıyor ülkede, bir kaotik ortam yaratılmaya çalışılıyor. “Tarihçileri Affetmeyecek” bu rastgele atılmış bir başlık değil. Nitekim bu başlıktan hemen sonra Ankara’da Hilton Otelde bir ikna odası kuruldu ve benim de orada bulunduğum bir esnada Sayın Çiller Sayın Yalın Erez’in organize ettiği bir odada toplantıya çağırıldı. Türk-İş, DİSK, TOBB başkanları, TESK Başkanı, Ziraat Odaları Birliği Başkanı -Bugünkü Başkanı, Sayın Faruk Yücel- ve ben oradaydım ve orada bu başlığın bir yansıması olarak Tansu Çiller iktidar ortaklığından ayrılmaya, hükümeti bozmaya davet edildi. Bu görüşe katılmayan, Sayın Faruk Yücel’le bendim. Sayın Faruk Yücel şu anda Samsun’da ikamet etmektedir.

Yine o günkü başlıklardan bir tanesi: “Gerekirse Silah Kullanırız” başlığı. “Rektörler Uyardı”, “Erbakan Askerî Şûraya Katılmadı”, “Laiklik Uyarısı” yine, kızgınlıklar, “Demirel’den Hoca’ya Sert Mektup”, “Valilere Talimat”, “Genelkurmayda Düşman Değişti”, “Ordudan Dört Uyarı”, “Bu Ne Rezalet”, “Hükümeti Düşürme Çağrısı” yine o günlerde gazete kupürü, “Brifinglerde Suç Duyurusu” yine o günkü gazete kupürleri. Alternatif hazır, bir alternatif hükümet

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :

Tarih : 09/10/2012

Grup :

Sayfa : 2

oluşturulmaya çalışılıyor, geniş tabanlı bir hükümet kurulamaya çalışılıyor ve siyasetin gündemiyle oynanıyor. "Gerekirse Silah Kullanırız", "Böyle Basıldı", "İftira", "Özel Konuklar", "Ya Uyu Ya Çekil" başlığı mesela yine o günkü gazete başlıklarından bir tanesi. "Hoca Direniyor", "Genç Subaylar Tedirgin", "Ordudan Son Uyarı" ve diğer gazete kupürleri... Vaktinizi almamak için bırakıyorum, devam ediyor. Şimdi böyle bir ortam yaşadık bugünleri tekrar anımsamak gerekiyorsa ve bu ortamda en sadakat düzeyi yüksek, sadakat katsayısı yüksek üç tane örgüt: DİSK, Türk-İş ve TESK en önde, hatta Refik Baydur'sa o zamanki TİSK Başkanı. Sayın Baydur bile kendi kitabında, dışlandığını iddia ediyor ve bu dışlanmaktan rahatsızlığını dile getiriyordu. Bilahare Sayın Baydur da katıldı ve süreç TOBB'un da katılımıyla devam etmiş oldu. Biz bunun dışında kaldık. Dolayısıyla burada benim ifade etmek istediğim husus şu... Çok ayrıntıya girmiyorum ama burada bulunan, yani o gün Çiller'i ikna etmek üzere bir araya gelmiş, hükümete muhtıra vermiş, adeta felaket tellallığı noktasında ittifak etmiş bu beş örgütün o günkü başkanlarına ya da kurumsal olarak kendi kurumlarına o günkü hükümetler tarafından sağlanmış olan imtiyazlar var mıdır? Bunun açığa çıkartılması sürecin aydınlatılması bakımından son derece önemlidir. Söz gelimi kamudan arsa-arazi tahsisı yapılmış mıdır? Söz gelimi banka kurma izni verilmiş midir? Söz gelimi kamu bankalarından kredi tahsisatı yapılmış mıdır? Bu konuların aydınlığa kavuşması ve biraz da 28 Şubat'ta gazete sütunlarına, gazete manşetlerine taşınan bir kısım özel haberlerin gerisinde ne tür çıkar ilişkileri kurulmuştur, olmuş mudur, olmuşsa ne tür ilişkiler bunların da açığa çıkarılması gerektiğini düşünüyorum.

Bir diğer husus yine, az önce ifade ettim, herhâlde Sayın Çiller'de savcılığa ifadeye gitti, yani en azından bilgisini sundu, yani burada bu temaslar çok geniş bir şekilde ortaya çıkmıştır. Bu temasların açığa çıkması bakımından Komisyonunuzun da Sayın Çiller'i dinlemesinde yarar olduğunu düşünüyorum. Takip ettiğim kadarıyla dinlenmedi herhâlde.

BAŞKAN – Dinleyeceğiz.

SALİM USLU – Mesela, bu 4 Şubat 97'de ve takip eden süreçte Hilton Otelinde başlayan baskılar, "Hükümetten çekil." baskıları daha sonra ne şekilde devam etmiştir, onu ortaya çıkarmakta yarar olduğunu düşünüyorum.

Yine o günlerde sendika merkezlerinde, bazı sendikaların merkezlerinde çeşitli toplantılar olmuştur. Nitekim, bunlar daha sonra açığa çıkmıştır, hatta bir kısmı bunların Ergenekon dosyasına da girmiştir. JITEM toplantılarının bir kısmı sendika toplantılarında yapılmıştır ve buralardan çeşitli ciddi parasal kaynak transferlerinin yapıldığı, yine o günkü çeşitli gazetelerde, dergilerde yer almıştır ve bunların, kayıtlarında açığa çıkarılması gerekiyor.

Bir başka husus yine, sözde bazı sivil toplum örgütleri ve meslek kuruluşlarında generallerin katıldığı çeşitli toplantılar yapılmıştır. Nitekim bu toplantılardan bir tanesini ben çok iyi hatırlıyorum, ATO'da yapılmıştır -Ankara Ticaret Odasında- Mustafa Özbek ve bazı generaller katılmışlardır. Yine bunların yanında emekli bazı generaller sendikalar tarafından, bazı sendikalar tarafından danışman olarak istihdam edilmişlerdir ve bunların da kimler olduğu, ne kadar parayla istihdam edildiklerinin herhâlde sendika kayıtlarında bulunması gerekir diye düşünüyorum.

Bir diğer husus -burada hemen süratle geçiyorum- o gün, az önce ifade ettiğim gazete haberlerine destek vermek üzere bazı sendikalar çok hazır durumdaydılar. Mesela, rahmetli oldu Denizler o zaman Türk-İş'in Genel Sekreteri, "Darbe gerekiyorsa destekleriz." açıklamasını da çok açıkça yine 2 Mart 1997 tarihinde Erzurum'da yapmıştır. Nitekim, daha sonraki açıklamalar da onu destekleyen tarzdadır.

Yine, Ergenekon davasında ismi geçen ve bir süre içeride kalan Mustafa Özbek, Türk Metal Sendikası Başkanı, Mehmetçik Vakfına bağışta bulunmuş, ciddi, yüklü bir miktar bağışta bulunmuş ve Çevik Bir'in de orada olduğu esnada aynen şu ifadeleri kullanmıştır siyasetçileri pısrık ve beceriksiz olmakla suçlayan Özbek: "Milleti askerden ayırmak isteyenlere karşı mücadelemiz var. 70 milyonluk Türkiye'nin umudu önce Allah, sonra ordudur. Açıkça ve altını çizerek söylüyorum, bu ordumuza, askerimize, milletimize güveniyoruz. Bu siyasetçilerden utanıyoruz."

Şimdi, sendikalar temel görevlerini bir kenara bırakmış ve toplumu o günkü antidemokratik sürecin, hukuksuz sürecin arkasına monte etmeye çalışmışlardır ki, böyle bir sürecin sadece Türkiye boyutuyla sınırlı kaldığını düşünmek de zordur, çünkü bu sürecin bir başka boyutu da yurt dışında devam etmiştir, o da şu: Yurt dışında bulunan, özellikle yurt dışında yaşayan Türklerin kurduğu çeşitli dernekler var, bu dernekler içerisinde öyle dernekler var ki bunların bir kısmı marjinal dernekler, bir kısmı da o günkü yönetime göre illegal sayılması gereken, meşruiyeti olmayan faaliyetler, yani kötü niyetli faaliyetler ve dernekler olarak görülüyor. Bunları zapturapt altına almak bakımından bir koordinasyon gerekiyordu, bu durumda da Almanya başta olmak üzere çeşitli Avrupa ülkelerinde özellikle Türk işçilerinin yoğun olarak katıldığı, katkı verdiği dernekler tasnife tabi tutulmuştur, bunlardan -iyi niyetli olanlar, kötü niyetli olanlar- iyi niyetli olanlara gereken katkı sağlanmıştır ve bunlar da yine bir çatı altında toplanmıştır, bunların toplandığı üst örgütün adı da "Almanya Türk Dernekleri Koordinasyon Kurulu"dur, "Belçika Türk Dernekleri Koordinasyon Kurulu"dur. Koordinasyon kurullarının başına da emekli generaller ya da askerler getirilmiştir, diğer subaylar getirilmişlerdir. Nitekim bunlardan çeşitli isimler de vardır, söz gelimi Tahsin Bayar isimli birisi -sivil olduğu için bilinmiyor rütbesi ama- asker olarak bilinmektedir ve sık sık Tuncer Kılınç'tan bahsetmektedir. Bütün bu işleri organize eden Tuncer Kılınç'tır. Tuncer Kılınç bilindiği gibi o dönemin Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteridir ve bütün bu Almanya'daki Türk dernekleri koordinasyon kurullarını organize eden, finansal destek sağlayan, örtülü ödenekten destek sağlayan zat olarak o günlerde çeşitli vesilelerle ifade edilmektedir. Nitekim daha sonra Berlin'de başlayan Talat Paşa Hareketi ve çeşitli eylemler, etkinlikler de bu dönemde yapılmıştır. Hatta öyle ki, Türkiye'de emekli olmuş kimi subaylar Almanya'daki çeşitli cami derneklerinin başkanı olmuşlardır, yani bunlar her ne kadar seçilmiş gibi kabul edilse de tayinle oralara gönderilmiş insanlardır. Onlarla ilgili de ayrıca çeşitli bilgilere ulaşmak mümkün, o dönemde görev yapan Türk dernekleri, Türk cemaatleri ve o dönemde görev yapan diplomatlarla temas kurulması hâlinde Almanya'da görev yapan koordinasyon kurullarının kimlerden oluştuğu ve özellikle finansmanın nereden temin edildiği de açıkça ortaya çıkabilir diye düşünüyorum.

Bize de zaman zaman ciddi yönlendirmeleri oldu. Yani, söz gelimi, çeşitli sendikalarda çalışan uzmanlar bizzat bu işin arkasında devlet olduğu ve bizim bu işin dışında kalmamızın uygun olmayacağı şeklinde bize telinde bulundular. Bunların bir kısmını tanıyorum, bir kısmını tanıyamıyorum, hatta o kadar bu iş alenileşti ki, Cumhurbaşkanlığının bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :

Tarih : 09/10/2012

Grup :

Sayfa : 3

resepsiyonda bile -sanıyorum, herhâlde 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı resepsiyonunda- çeşitli generaller selamlaştığımızda "Hâlâ ne duruyorsunuz, niçin harekete geçmiyorsunuz? Sivillerden bekleniyor." şeklinde bize telkinlerde bulunmak, aleni telkinlerde bulunmaktan çekinmediler.

Şüphesiz, sendikalar ve sivil toplum örgütleri arasında ciddi bir ayrışma yaşandı o dönemlerde, hatta bu ayrışma 28 Şubat dönemiyle sınırlı kalmadı, daha sonraki dönemlere de intikal etti. Söz gelimi "78'liler Girişimi" adıyla bir girişim kuruldu, daha sonra vakıf oldular bunlar. 25 bin kişi 12 Eylülde cezaevine girmiş, yatmış çıkmış olanlar daha sonra, çıktıktan sonra bir kısım medeni ve siyasi haklardan yararlanamadıklarını, yattıkları süre kadar yararlanamadıklarını ve bunun için bir kanun çıkarılması gerektiğini ifade ettiler, bana geldiler. Genelde bunlar eski DEV-GENÇ'li arkadaşlar, geldiler bana "Yardımcı olun." dediler.

BAŞKAN – Tarih...

SALİM USLU – Bu daha sonraki dönem, 2000'li yıllar, 2001, 2002...

BAŞKAN – Hatırlıyorum ben o konuyu, sizlerle geldiklerini kulislere de, o yüzden...

Yani, şimdi 28 Şubatla ilgili konuşuyoruz ya, dönemselsel olarak zabıtlara doğru geçsin diye ben... Çünkü bazen bu anlatım sanki o dönemde... 2003 yılı filandı.

SALİM USLU – Evet. Aslında normalde bu süreç 2001'de filan başladı.

BAŞKAN – 78'liler Vakfı... Demeğin ismi de açık olarak öyle.

SALİM USLU – Sonra vakıf oldu.

BAŞKAN – Evet, girişimdiler önce.

SALİM USLU – O zaman, daha önce CHP'de Genel Başkan Yardımcılığı yapmış sendikacı Yaşar Seyman benimle tanıştırdı. Gazeteci Celal Başlangıç, Celalettin Can vesaire geldiler bana ve bir SHP kongresinden, ilk kongreden sonra. Ben de doğrusu çok yadırgadım böyle bir durumu, ceza çeken insanlar niye hâlâ on yıl, yirmi yıl daha okulda çocuklarına veli olamazlar, evlenirken yanlarında vasileri olmadan "Evet" diyemezler, kütüphaneden ödünç kitap alamazlar? Çok garipsediğim bir durum oldu ve Sayın Başbakan'a durumu intikal ettirdim. O zamanki AK PARTİ Grup Başkan Vekili Eyüp Fatsa Bey'le beraber, Adalet Bakanı Cemil Çiçek Bey'le beraber bir çalışma başlatıldı ve daha sonra, 2004 yılında, zannediyorum 12 Mart akşamı herhâlde kanun çıktı ve kimi siyasilerin "Memnu hakların iadesinden ziyade, Pişmanlık Yasası'na bunu da dâhil edelim." görüşüne şahsen ben katılmadım insanların yaptıkları işlerden pişman olduklarını söylemeleri son derece incitici diye ve doğrudan bir yasa çıktı. O gün gece saat on iki suları filandı yasa çıktığında, on bir, on iki sularıydı, iyi hatırlıyorum, sonra Meclis yerel seçim nedeniyle tatile girdi.

Şimdi, o günlerde çok iyi hatırladığım bir anekdot var, onu ifade etmek için bu kadar ayrıntılı girdim. CHP'den arkadaşlar randevu istediler, CHP randevu vermedi. Önder Bey o zaman CHP'nin Genel Sekreteri, randevu vermediler. Niçin randevu vermiyorlar diye arkadaşlar telaşlandılar ve o günlerde gazetecilik yapan Mustafa Balbay aracılığıyla "Askerler istemiyor." cevabı verildi. Arkadaşlar Mustafa Balbay aracılığıyla Genelkurmaydan durumu öğrenmek istediler, Genelkurmaydan Mustafa Balbay aracılığıyla gelen cevap şu oldu: "Hak-İş'te ve AK PARTİ'de çok fazla dolaşıyorlar bunlar, yoksa biz şeye karşı değiliz." şeklinde. Yani, belli ki 97 28 Şubatındaki o süreçteki var olan bize karşı ayrımcılık ve dışlayıcılık âdeta bir ilkeye dönüşmüş ve hâlâ 2004'e geldiğimizde devam ediyordu. Bunun diğer yansımaları, Sayın Başbakan Mesut Yılmaz Başbakanlık yaptığı dönemde Hak-İş'e hiç randevu vermemiştir ve hiç görüşememiştir.

BAŞKAN – Bir hatırlatma yapmak bağlamında söylüyorum, 28 Şubat dönemi ele alırken biz zaten 28 Şubat döneminin, fiilî ve hukuki bir darbe olmadığı için, süreçlerinin belirlenmesi konusunda epey bir tartışma yaptıktan sonra, süreci 94 yılından başlatıp 2007 yılına kadar getirdik. Yani, o dönemin, devam eden bir anlayışın olduğu kanaatini Komisyon üyeleri olarak da paylaşıyoruz. Bu örnekler bu açıdan çok önemliydi, ben teşekkür ediyorum.

Buyurun.

SALİM USLU – Estağfurullah.

Belki son olarak şunu da ifade etmekte fayda var, yani, acaba bu bazı arkadaşlarımız, sendikacı arkadaşlarımız... Bu Mehmetçik Vakfı adına yapılan yardımların arkasından verilen mesajlar bizi rahatsız ediyor, yoksa Mehmetçik Vakfına yapılan yardım niye rahatsız etsin? Orada verilen mesajlar bizi rahatsız ediyor. "Acaba bu görüntüyü, bu mesajların etkisini kırmak bakımından bizim de gidip yardım vermemiz uygun olur mu?" diye düşünen bazı arkadaşlarımız oldu ve o arkadaşlarımız gidip ilgililerle görüştüklerinde yardım yapma teklifleri o gün reddedildi, bunu da çok iyi hatırlıyorum.

BAŞKAN – Neden böyle bir yardım yapmak istediler? Bu dışlanmışlıktan kurtulmak...

SALİM USLU – Bu dışlanmışlıktan kurtulmak bakımından bazı arkadaşlarımız, orada verilen fotoğrafları ve mesajları kırmak bakımından böyle bir yol tercih ettiler. Benim doğrusu katılmadığım bir yöntem.

BAŞKAN – Elbette de, siz şimdi Hak-İş olarak işçi sendikalarını temsilen bir grupta olduğunuz için soruyorum: Yani, bağış yapabilecek olanlar sendika olarak mı söylüyorsunuz, işveren kitlesini mi kast ediyorsunuz?

SALİM USLU – Yok, sendikalar.

BAŞKAN – Siz değilsiniz.

SALİM USLU – Sendikalar zaten bir sadakat yarışına girdikleri için o dönemde, sendikalar ve diğer meslek örgütleri, her birisi, kimi parasıyla, kimi mesajıyla, kimi bildirisiyle, kimi verdiği görüntüyle kanıtlamaya çalıştılar o sürece aidiyetini.

BAŞKAN – "Kimlerdi onlar?" diye soruyor Yaşar Bey. Kimlerdi o bağış yapmak isteyen sendikalar? Eğer isim ifade etmek istemezseniz etmeyebilirsiniz.

SALİM USLU – Yani, Hak-İş'e bağlı bir sendika, daha çok o dönemdeki askerle ilişkisi olan iş yerlerinde örgütlü olan sendikalarımız.

BAŞKAN – Anladım.

Tamamladınız mı?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :

Tarih : 09/10/2012

Grup :

Sayfa : 4

SALİM USLU – Tamamladım efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, somut sorular için söz veriyorum. İlk sözü Yaşar Bey talep etti.

Buyurun lütfen.

YAŞAR KARAYEL (Kayseri) – Sayın Başkan, teşekkür için teşekkür ediyoruz, hoş geldiniz.

Siz bir konuşmanızda “28 Şubat Türkiye’ye sadece siyasi sonuçları olmadı aynı zamanda ağır ekonomik maliyetleri de beraberinde getirdi; yüksek faiz, batık bankalar, yaşanan krizde Türkiye’ye 200 milyar dolarların üzerinde para kaybetti.”diyorsunuz. Bu Türkiye’nin ihracatı da belli yani bu batık bankalar ve batık bankalarla birlikte Merkez Bankasından o dönemdeki bir gecelik faizler ve 2001 ekonomik kriziyle başlayan süreçte Türkiye’nin kaybettiği ekonomik değerler bir sendikacı olarak sizi ne kadar rahatsız etti, etmişse bunlar işçi kardeşlerimize, işverenlere ve Türkiye’nin içinde bulunduğu şartlara nasıl yansdı?

Bir de, 28 Şubat Milli Güvenlik Kurulu toplantısından sonra, 2 gün önce Türk-İş, DİSK, KESK Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel’e, Meclis Başkanı Mustafa Kalemli ve Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller olmak üzere bir dizi ziyaretlerde bulunarak RP’siz Hükümet mesajları verdiklerinin biliyoruz. Sendikaların o dönemde iş, emek, özgürlük eylemlerinde dahi bir araya gelemezken bu beşli inisiyatif nasıl oldu da milleti yönlendirmek ve bir postmodern darbeye destek vermek için bir araya geldiler? Bunun arka tarafında neler var? Eğer askerler bu, şu örgüt demişlerse bu konuda bildikleriniz varsa onları paylaşırsanız memnun oluruz.

Buyurun Efendim.

SALİM USLU (ÇANKIRI) – Şüphesiz, sonuçta sendikaların talepleri öncelikle ekonomik taleplerdir ve sendikaların ekonomik taleplerinin karşılanmamasının gerekçeleri içerisinde; o günkü batık bankalar, o günkü cari açıklar, o günkü yüksek faiz politikaları yatmaktadır. Yani o günkü hesaplarla baktığımız zaman, dolar bazında 297 milyarlık bir kayıp söz konusudur. Bu kayıp kalemleri ayrıntılı olarak var. Şimdi, bu kayıp ister istemez bir ekonomik kaos yaratıyor ve sendikalar gerek millî gelirden almaları gereken pay gerek refah düzeylerini yükseltmek konusunda toplu iş sözleşmede, toplu iş sözleşme taleplerinde yapmaları gereken her türlü talebi ya da işçinin beklentisini ya da refah seviyesini yükseltme konusundaki diğer ayrıntılı taleplerinin önüne o günkü ekonomik koşullar bir mazeret olarak sürülüyor.

Dolayısıyla doğrudan ya da dolaylı vergilerin artmış olması, ücretlerin gerilemiş olması, alım gücünün gerilemiş olması, borç döndürme politikalarının aktif ve pasif istihdam politikalarının ötelenmesine neden olması, bizim 28 Şubatta zarar eden, kaybeden tarafta olmamıza neden oldu. Bizi böyle etkiledi yani sosyal devlet politikaları ötelendi ya da sosyal koruma sistemlerinin etkin bir biçimde, verimli bir biçimde çalışması engellenmiş oldu. Yine, toplu sözleşme taleplerimiz karşılanmadı. Nitekim, o günlerde yapılan kamu sözleşmeleri, özel sektör sözleşmelerindeki zam oranlarına bakın yani bu zam oranlarının ne kadar bizi sıkıntıya soktuğu apaçık ortada. Nitekim, o gün yaşananlar nedeniyledir ki Türkiye 2000 ve 2001 kriziyle muhatap olmuştur. O gün çıkartılan kimi yasalar sendikaların toplu sözleşme yani bir anlamda Türkiye o günkü yasalarla “On altı günde on altı yasa” sloganıyla yaşanan süreçte Türkiye bir anlamda sosyal damping ilan etmiştir yani sıfır zamlı sözleşmeler imzalanmaya başlanmıştır. Böyle bir ortam yaşadık ve bundan etkilendik doğrusu.

YAŞAR KARAYEL (Kayseri) – Başkanım, siz de aynı saftasınız diğer sendikalarla. Siz bu kadar rahatsız oldunuz ve iş kaybından ve ekonomik kayıptan söz ederken sizinle beraber aynı konumda olan diğer sendikalar ve bu beşli inisiyatif içinde olan insanlar bundan olmadılar mı? Nasıl oldu siz bir tarafta, onlar diğer tarafta bu işin destekçisi ve yandaşı oldular? Yani bu Komisyonun biraz da amaçlarından birisi de o dönemdeki yaşananları mercek altına alıp doğru bilgileri paylaşmak, bunları değerlendirirseniz.

SALİM USLU (ÇANKIRI) – Şimdi efendim, o gün bir araya gelenlerin birkaç ortak özelliği var. Bir defa TOBB’la DİSK’in yan yana gelme şansı yok. Milli Güvenlik Kurulunun o gün o uzun çalışmada, yedi saatlik toplantıda dikte ettiği bildiride sanıyorum, 18 madde falan vardı, yanlış hatırlamıyorsam.

YAŞAR KARAYEL (Kayseri) – Evet, 18 madde.

SALİM USLU (ÇANKIRI) – Bunlardan bir tanesi de özelleştirme faaliyetlerinin hızlandırılmasıdır. DİSK gibi özelleştirmeye cepheden karşı çıkan bir örgütün, Türk-İş gibi özelleştirmeye karşı olduğunu her fırsatta ifade eden bir örgütün o bildiriye destekleyen açıklama yapıyor olmasını hakikaten anlamak çok kolay değil ama o gün bir araya gelen üç örgütün yani TOBB’u ve TİSK’i dışarıda tutuyorum, evveleminde üç örgüt bir araya gelmiştir; TESK, Türk-İş ve DİSK. Bu üç örgütün başkanlarının belki sosyolojik konumlarından ziyade kültürel kimlikleri burada belirleyici olmuş olabilir, bunu bilhassa belirtmek istiyorum. Kültürel kimlikler, arkasından da bunların politik kimlikleri bunları bir araya getirmiş olabilir. Nitekim, daha sonra bu üç zat aynı siyasi partide siyaset yapmışlardır, aynı kültürel kimliğe sahipler, aynı mezhebe sahipler, aynı siyasi partide siyaset yapmışlardır. Yani beraber olmalarını, sosyal aidiyetlerini bir kenara bırakarak, sosyal sorumluluklarını bir kenara bırakarak sadece siyasi ve kültürel kimlikleri çerçevesinde bir araya gelmiş olmaları bunların başlı başına incelenmesi gereken bir olaydır. Bunun dışında diğer sonradan katılan örgütler de ittifaklar var.

Bir, siyasi düşüncesi, sosyal aidiyeti ne olursa olsun herkes o dönemde az önce gösterdiğim gazete başlığında anlaşılacağı üzere o rüzgârda herkes bir yere tutunmak için sadakatini kanıtlamak zorunda kalıyordu. Bir sadakat yarışı içerisinde yer alanlar daha sonra bu üçü beşe çıkartmışlardır. Bunu reddeden Hak-İş, bunu reddeden Ziraat Odaları Birliği o dönemde bu sürecin dışında kalmışlar ve bunun da tabii bir şekilde bedelini ödemişlerdir; hem teşkilatlarının zayıflaması pahasına hem kamuoyunda hırpalanma, suçlanma, itham edilme, dışlanma pahasına hem kimi iş yerlerinden üye kaybı pahasına bunu yaşamışlardır. Nitekim, biz birçok iş yerinde üye kaybettik o dönemde.

YAŞAR KARAYEL (Kayseri) – Bu ikinci soru olarak...

SALİM USLU (ÇANKIRI) – Bugün tabii şu çok manidar, özellikle belirtmek istiyorum: Bugün demokrasi konusunda, demokratik açılımlar konusunda hatta şu anda Parlamento gündeminde olan sendikal yasaların çıkartılması

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :

Tarih : 09/10/2012

Grup :

Sayfa : 5

konusunda ittifak edemeyen işçi örgütlerinin –işveren örgütünü bir kenara bıraksak bile- bu 28 Şubat sürecinde ittifak etmiş olması hakikaten başlı başına bir olay.

Ben burada arkadaşların kendi özgür iradeleriyle bu sürecin içerisinde olabileceklerine ihtimal vermiyorum. Bu arkadaşlar bir hâkim güç tarafından, bir başka etkin güç tarafından bir araya getirilmişler ve böyle bir sadakat yarışının içerisine sokulmuşlardır. Nitekim, daha sonraki süreçlerde yaşananlar aslında arkadaşların buna mecbur edildiklerini göstermektedir. 28 Şubat sürecinde bulunmanın hata olduğunu söyleyenler çıkmışlardır. Sonra, bu süreç az önce Sayın Başkan'ın sorusu üzerine o süreci anlatırken ifade ettikleri gibi daha sonraki yıllarda da devam etmiştir. Mesela, sonraki yıllarda devam eden olaylardan bir tanesi “ulusal birlik hareketi” adıyla bir birlik kurulmuştur daha sonraki süreçte. Nitekim, bu hareketin başını o zamanki Atatürkçü Düşünce Derneği Başkanı eski Jandarma Genel Komutanı Şener Eruygur çekmiştir. 41 tane örgüt bu hareketin içerisinde yer almıştır ve çok önemlidir ki bu ulusal birlik hareketi içerisinde DİSK ve Türk-İş olmakta tereddüt göstermişlerdir. TESK olmuştur ama yedi toplantı yaptıktan sonra KAMU-SEN “Buradan çekiliyorum.” demiştir –KAMU-SEN başkan yardımcısıdır bu örgütün- ulusal birlik hareketi adlı platformun başkan yardımcılığına seçilmiştir ve buradan çekilmiştir. DİSK burayla organik ilişki kurmaktan çekinmiştir, Türk-İş kurmuştur ama sessiz kalmayı ve sessizce çekilmeyi tercih etmiştir. Tabii, KAMU-SEN 'in açıkça çekilmesiyle bu hareket de dağılmıştır.

BAŞKAN – Pardon, bu arada araya girerek soru soracağım: Daha önce dinlediğimiz konulardan bazıları bu oluşumun aynı zamanda yeni dönemde gerçekleştirilmesi planlanan bazı darbe planlarının ve bu yöndeki yapılanmaların yeniden ve arka planda denendiğine ilişkin donelerden birisi. Sanıyorum, sizin tespitleriniz de ona ilişkin.

SALİM USLU (Çankırı) – Evet.

BAŞKAN – Dolayısıyla siz o dönemde, her ne kadar bağlantı kurulmamış olsa dahi bu Şener Eruygur'un başında olduğu ve yeniden örgütlenmeye çalışan bu grubun daha baskıcı ve daha farklı bir dönemi başlatmak üzere hazırlık yaptıklarına dair bir bilgi olarak paylaşıyorsunuz bunu bizimle değil mi? Altını çizmek adına söylüyorum.

SALİM USLU (ÇANKIRI) – Elbette.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederim.

SALİM USLU (ÇANKIRI) –Nitekim, o günlerde bu sürecin, 28 Şubat sürecinin kudretli generallerinden birisi benimle görüşmüştür ve...

BAŞKAN – Ama “Sivil toplumdan destek alamadı.” diyorsunuz yeteri kadar.

SALİM USLU (ÇANKIRI) – Hayır, yeteri kadar destek alamadı.

BAŞKAN – Evet.

SALİM USLU (ÇANKIRI) – Benimle görüşmüştür ve kendisi siyasi faaliyetlerde bulunmak istediğini ifade etmiştir. Kendisine birkaç soru yönelttim, bir tanesi şu idi: “Yani orduda bir kısım görev değişiklikleri oluyor veya bu görev değişiklikleriyle ilgili birçok tartışma var. İşte sizin geçmiş dönemdeki bir komutan olarak burada bu siyasi harekette bulunmanız, mevcut komuta kademesinde bir tepki nedeni olmayacak mıdır?” dediğimde, bana söylediği açıkça şu olmuştur: “Evet, bugün için de olacaktır ama yarın yine bizim misyonumuz göreve gelmiş olacaktır.” demiştir.

Şimdi, buradan hareketle şu yorumu yaptım kendi kendime: Anlıyorum ki daha sonra bu sürecin yani 2004'e kadar, az önce ifade ettiğim kanunun çıkmasına kadar gündemde tutuluyor olması ya da şurada ifade ettiğim -nedir ismi, ismini şey yapıyorum- ulusalcı bir kısım derneklerin oluşturdukları platformun yakın zamanda Şener Eruygur başkanlığında kurulmuş olması aslında o hâlâ bazı çevreler tarafından demokratik sürece kastetmiş olmak amacıyla bir niyetin, bir organizasyonun varlığını gösteriyor, onu ifade etmek için söyledim.

BAŞKAN – Mehmet Şeker Bey, buyurun lütfen.

Cumhuriyet Halk Partisi Gaziantep Milletvekili, toplantı başında olmadığı için tanıştıramamıştım.

Buyurun lütfen.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Sayın Başkan hoş geldiniz.

SALİM USLU (Çankırı) – Hoş bulduk.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Şimdi, tabii ki o dönem, yani bu aslında 12 Eylül'den almak gerekiyor bu işin başlangıcını. 12 Eylül'de ana hedeflerden birisi de sendikalar. Sendikal yaşamı geriletmek, işçi sınıfı bilincini geriletmekti aslında asıl büyük hedeflerden birisi 24 Ocak kararlarını hayata geçirebilmek için. 1980 yılındaki sendikal işçi sayısıyla bugün bile sendikal işçi sayısının yüzde olarak orantılasak gerçekten, sendikal hareketin çok büyük yara aldığını görüyoruz. Ne zaman başladı? İşte, 80'de başladı, devam etti, geldi. 28 Şubatta da yara aldı, hâlâ da yara almakta. Siz bahsettiniz, üç sendika bir araya gelemiyorsa demek ki bir sınıf bilinci oluşmamış demektir. Patronlarla oturup, patronlarla aynı sendikal yaşamın içerisinde, aynı ekonomik birlikteliğin içerisine giriyorsa gerçekten bu ülke içinde ciddi sıkıntılar var demektir gelecek için.

Ben sorumu sormadan önce şunlara bir açıklık getireyim öncelikle: 78'liler Vakfı birlikti, bir girişimdi. O zaman ben de Gaziantep'deki bu bana gelen arkadaşları birlikte Sayın Deniz Baykal'la o zaman görüştüm, yani birkaç kez görüştük hem de. Belki o gelen konuşan arkadaşlar o zaman Cumhuriyet Halk Partisinden niye randevu alamadılar, bilemiyorum.

SALİM USLU (ÇANKIRI) – Beraber gittik, Haluk Koç'la görüştük. Ben de o dönemde bizzat katıldım.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Ben de iki kez görüştüm. Belki o gün müsait değildi ama bilmiyorum, görüştük yani görüşmenin de bir faydası da olmuyor sonuçta. Bu o arkadaşların...

SALİM USLU (ÇANKIRI) – Şu bağlamda siz de bugün çok iyi biliyorsunuz ki yani buradaki partinin kararı önemlidir. Yoksa Haluk Koç Bey'le görüşme yaptık, birçok bugünkü görev yapan vekil arkadaşlarımız da orada bulundular, Adana, Niğde, Çorum vekillerimiz filan, çok sayıda, ama partinin burada kararlılığı önemliydi, amacımız da şuydu bizim, yani böyle bir öneriyi iki partinin ortak önerisi hâline getirelim istiyor idik.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Şimdi, Sayın Başkan, siz de biliyorsunuz, işte, biraz sol cemahta yer alınca, partiler, sendikalar, odalar, sivil toplum örgütleri biraz uzak durmayı seviyorlar. O açıdan, belki o anlamda bakılmıştır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :

Tarih : 09/10/2012

Grup :

Sayfa : 6

Şimdi, 12 Eylül gerçekten sendikal harekete çok ciddi zarar verdi. 28 Şubatta da, 12 Eylülde de sendikal hareketin içinde bulunduğu bazı gruplar mevcut yöneticilere biat ettiler, bu bir gerçek.

28 Şubatta dik durmalarını önleyen neydi? Gerçi ben bugünden 28 Şubatı ya da 12 Eylülü yargılamak istemiyorum, gerekçe de şu: On beş, on altı sene önceki bir olay, o günkü koşullarda insanlar korkmuş olabilir. Korkuyu da garipsemiyorum, yadırgamıyorum, bir şeylerini kaybedecek, işte, bir sendikanın başkanıdır, işin içinde tutuklanma var, cezaevine girme var, eziyet çekme var, bizim toplumumuz bunlara çok hazır değil, yani 12 Eylülde de hazır değil, 28 Şubatta da hazır değil, bedel ödemeyi sevmiyor, ama konuşunca herkes demokrasi havarisi kesiliyor. Hatta en son bir anket vardı, Türkiye'de şu anda darbe olsa, Türkiye'nin yüzde 66'sı bu darbeye karşı. Ee, fiiliyat olduğu zaman karşı olursanız bir anlamı var, yoksa "karşıyım" demeye karşı olunmuyor. O zaman da toplumun büyük bir kesimi bu insanların yanında yer aldı.

Sizin o zamanki beyanatlarınız da çok net, bunun böyle olmaması gerektiğini, Türkiye'de seçilmiş insanlara karşı ordunun, askerın, polisın, kimse, gerekirse Cumhurbaşkanının bu kadar sert bir şekilde, bunların görevden gitmelerini isteyecek şekilde bir deklarasyonda bulunmalarına karşı o zaman da çok fazla bir şeyler yapmadınız. Yani biz şunu bekliyorduk açıkçası, o günü yaşamış, o günü bilen insanlar olarak, sokağa birilerinin çıkmasını istiyorduk. Yani belki bu bir ilk olurdu, belki zor olurdu ama sokağa birileri çıkmalıydı. Ne 12 Eylülde ne 28 Şubatta, maalesef sokağa kimse çıkmadı, herkes o gün biat etti, herkes o gün askerlere yakın davranmak istedi.

Ben şuna da inanmıyorum, işte, generaller birtakım örgütlerin, birtakım sendikaların, birtakım bankaların yönetimine giriyor. Ben silah zoruyla girdiklerine inanmıyorum. İnanın, bazı kuruluşlar yalakalık olsun diye, altını çizerek söylüyorum, yalakalık olsun diye bu insanları getirip yönetim kuruluna mı oturtular, yoksa bunların böyle bir talepte bulunduklarını şu günde olduğunu zannetmiyorum, ama yaptılar. Yapmadılar mı? Bankalar "Ya, biz sıkıntıya girmeyelim, yönetimimizde birisi olsun.", şirketler "Bir sıkıntıya girmeyelim, yönetimimizde bir albay, bir general olsun." Ben bunu seçim bölgem olan Gaziantep'ten de biliyorum, hâlâ şu anda Antep'teki büyük firmaların yönetiminde emekli askerler vardır. Yani bunların "Ben geleyim de arkadaş burada bu görevi yapayım." dediğine inanmıyorum. Diğer kuruluşlar demokrasi kültüründen nasibini almadıkları için bunları yapıyorlar. Bunlara katılıyor musunuz?

Bir de bir açıklık getirmek istiyorum. Tahmin ediyorum yanlış söylediğinizi umarak söylüyorum, "mezhepsel birliktelik" dediniz, ben Türkiye'de mezhepsel birliktelik diye bir siyasi ve kültürel birlikteliğin olduğuna inanmıyorum, çünkü Türkiye'nin büyük bir kesimi Sünni'dir, ama hepimiz ayrı siyasal düşüncelerdeyiz, ayrı siyasal birliktelikteyiz, aynı partide siyaset yapabiliriz ama bu mezhepsel birliktelikten dolayı aynı siyasi partide siyaset yapmamızı gerektirmiyor. Bunun sizin tarafınızdan yanlış söylendiğini umuyorum.

Teşekkür ederim.

SALİM USLU – Son söylediğinizden başlayayım Sayın Vekilim.

Burada bir mezhepsel birlik mi vardır, bir kültürel kimlik mi, bir siyasi kimlik midir, belirleyici olmuştur, "Araştırılması gerekir." diye ifade ettim, yani araştırılması gerekir diye tekrar bir daha içnelemek istiyorum, ben tam öyle söylediğini düşünüyorum...

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Sayın Başkanım, çok özür diliyorum, ama doğru değil...

SALİM USLU – ...ama üç arkadaşımızın da aynı aidiyete sahip oluyor olması basit bir rastlantı değil, daha sonra üç arkadaşımızın Cumhuriyet Halk Partisinde siyaset yapıyor olması da ayrı bir rastlantı değil, yani sıradan bir rastlantı değil.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Olabilir.

SALİM USLU – Mesela o süreçten sonra, biliyorsunuz rahmetli Ecevit'in partisini dağıtmak üzere bazı girişimler olmuştur ve o girişimlerin hemen akabinde bu bahsettiğimiz arkadaşların büyük çoğunluğu bu yeni girişimde, yani Derviş, rahmetli Cem ve Başbakan Yardımcısı Hüsamettin Özkan tarafından oluşan yeni siyasal hareket içerisinde yer almışlardır.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Haklısınız ama bu mezhepsel birliktelik değil, yani onu söylemek istiyorum, onunla ilgisi yok.

SALİM USLU – Tabii, söyleyebilirsiniz, evet.

Şimdi, bir, benim, şu anda, tabii, burada da var açıklamalarım, o gün açıklamalarım var, ben bu sürecin dışında niçin kaldığımı ve bu örgütleri ne şekilde eleştirdiğimi o günkü kayıtlarda bulmak mümkün.

Bir defa sendikal haklar orta yerde dururken, sendikaların varlık sebeplerini ve varlıklarını demokrasiye borçlu olmaları gerekirken, demokrasiye ekmeği büyütme kavgası olarak görüp demokrasiye her şeyden daha öncelikle sahip çıkmaları gerekirken, burada bir olağanüstü rejime yol açacak, bir otoriter rejime doğru gidişi destekleyen açıklamalar yapıyor olması, hele hele seçilmişler üzerinde baskı oluşturarak -az önce örneklerini de verdim- "Seçilmişlerden utanıyoruz." diyecek kadar ileri gidiyor olmasını ciddi eleştiri konusu yaptık bunları, kimi konuşmalarımızda kimi beyanlarımızda var, bunlar kayıtlara geçti. Bunu rahatlıkla ifade edebilirim.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Ben çok özür diliyorum, Sayın Başkan, bir araya gireceğim.

Ben o anlamda söylemedim, yani "Sizin, sayın DİSK yöneticileri yaptığınız doğru değil.", "Sayın Odalar Borsalar Birliği yaptığınız doğru değil." anlamında söylemiyorum. 28 Şubatta Millî Güvenlik Kurulu kararları açıklandığında, "Hayır kardeşim, sizin yaptığınız doğru değil. Bu halk tarafından seçilmiş meşru bir hükûmettir, böyle bir şey olamaz, böyle bir isteğiniz ve talebiniz olamaz." gibi mevcut yapıya itiraz ettiniz mi, onu demek istiyorum. Yoksa sendikalara değil.

SALİM USLU – Evet, tabii, yani mevcut yapıya itiraz ettim. Özellikle ben bugünkü konjonktüre değil, ilkeseldir, daha sonra TUSİAD bir anayasa konvansiyonu toplantısı düzenlemiştir, ortada seçilmiş yeni ve dinamik bir Parlamento varken Parlamantonun baypas edilerek, yani seçilmiş bir Parlamantonun baypas edilerek, toplumun tercihlerini, taleplerini, toplumun seçtiklerini beğenip beğenmeme hakkını kendinizde görerek başka bir konvansiyon oluşturamazsınız diye toplantı davetlerini reddettim. Nitekim, daha sonra bu süreci paylaştığım diğer konfederasyon başkanları da katılmadılar o sürece, yani ilkeseldir, konjonktürel değil tabii.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :

Tarih : 09/10/2012

Grup :

Sayfa : 7

Az önce ifade ettiğiniz, bu dik durmayı önleyici, sokağa çıkma vesaire, işte, işçi sınıfı her fırsatta geriletildi, haklar geriletildi vesaire, doğru söylüyorsunuz, aynen katılıyorum buna, ama bu biraz Türkiye'nin demokrasi kültürüyle ilgili bir olay, yani Türkiye'de toplum demokrasi mücadelesini ancak sandıkta iradesini orta yere koyarak gerçekleştiriyor. Onun ötesinde, yani sokakta demokrasi aramak, sokakta demokrasi talep etmek gibi bir siyasi geleneğimiz ve kültürümüz yok. Demokrasi hep tepeden gelen haklarla dizayn ediliyor ve olması gerektiği kadar veriliyor. Bunun ötesinde, ne sendikaların ne sivil toplum örgütlerinin ne siyasi partilerin daha fazla demokrasi konusunda, ayıpsız, defosuz demokrasi konusunda ciddi bir mücadele içerisine girdiklerine bizim siyasi tarihimiz ya da sosyal tarihimiz tanık olmadı. Böyle bir kayıt yok, ama toplum, örgütlerden, hem siyasi örgütlerden hem sivil örgütlerden daha duyarlı bu konuda, sandıkta ilk tepkisini ortaya koyuyor, biz de onun peşine düşüyoruz.

Nitekim, darbeleri araştırma konusunda verilen önergeye Parlamentodaki bütün siyasi partilerin imza vermiş olması, aslında bir toplumsal konsensüsün, ortak bir toplumsal talebin, duyarlılığın sonucudur, yani belki de demokrasi kültürünü böyle geliştireceğiz, böyle yaşatacağız diye umuyorum. Yoksa işçi sınıfı demokrasi konusunda gerçekten çok duyarlı olsaydı ne 60 ihtilali olurdu, ne 12 Eylül ihtilali olurdu ne 12 Mart olurdu. Kaldı ki 12 Martı siz iyi hatırlıyorsunuz, ilk destek verenlerden bir tanesi DİSK olmuştur, çok iyi hatırlarsınız 12 Eylül'e ilk destek veren Türk-İş Konfederasyonu, bir de genel sekreterini bakan olarak vermiştir. Yani gerçekten Türkiye'de sınıfsal kimliklerin önüne geçtiği için sosyal kimlikler, kültürel kimlikler, biz biraz bocalıyoruz zaman zaman. Oysa sosyal kimliklerimizin daha belirleyici olması lazım.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Sınıfsal kimlik oluşmadığı için diyebiliriz belki.

SALİM USLU – İşte, o da bizim toplumumuzun yapısı, bir gerçeği, öyle kabul etmek lazım.

BAŞKAN – 71'deki muhtıranın bizim çocuklar tarafından yapıldığını düşünüyorduk diye değerlendirenler var. O dönem sol gruplarda...

SALİM USLU – Bir on beş günlük yanılığ oldu orada.

BAŞKAN – Evet, evet, bir beklenti vardı, ne zaman ki hani darbenin ve muhtıranın sonuçları ortaya çıktı, o zaman aslında kendilerine karşı olduğu... Aslında tabii ki her darbenin... Yani komisyonumuz kurulduğunda da şöyle bir değerlendirme yapıldı tabii, 80 darbesi şu gruba karşı... Bu darbe millete karşı yapılmıştır, bütün darbeler millete karşı yapılmıştır ve bütün darbelere karşı duruşumuzun da kategorik olarak karşı duruş olması gerekir, bütün kitleler olarak, sivil toplumuyla, siyasetiyle. Bugün toplumumuzun daha gelişmiş bir demokratik bilince sahip olduğunu görüyoruz, gözlemliyoruz, ümit ediyoruz ki bu gelişmeler bu hızla devam etsin ve hakikaten gelişmiş bir demokrasinin özelliklerine sahip olalım diye düşünüyorum.

SALİM USLU – İnşallah.

BAŞKAN – Soru talebi bundan sonra yok zannediyorum. Var mı?

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Kısa bir sorum var.

BAŞKAN – Buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Sayın Başkanım, hoş geldiniz öncelikle.

Burada sizden önceki sivil toplum örgütlerinin temsilcilerini dinlerken, hem Sayın Bayram Meral'in hem de Sayın Refik Baydur'un "Bizim aslında 28 Şubat öncesinde ve 28 Şubat süreci içerisinde, iktidar ortaklarından Sayın Erbakan'la değil, Çiller'le kavgalı olduğumuz ortadadır. Bizim kavgamız Çiller'in o dönemki sözlerine ve söylemlerine, aynı zamanda yapmış olduğu fiili uygulamalaradır. Yoksa Erbakan'ın hükümet kurması gerektiğini ilk ilan eden bizdik. Biz onun hükümet kurması gerektiği, parlamenter sisteme inanıyorsak, demokrasiye inanıyorsak, en yüksek oyu alan Sayın Erbakan'ın partisi Refah Partisidir, dolayısıyla iktidar ortağı da o olmalıdır." gibi bir söylemleri oldu. Ve yine, ayrıca, Refik Baydur beyanında beşli inisiyatifin daha önce Hak-İş ve TİSK diyaloguyla başladığını söyledi. Siz bu konuda ne söylersiniz?

Bir de çok netliğiyle kendiniz ifade ettiniz, 4 Şubat 1997 tarihli toplantıda -artık bu Hilton'da gerçekleşen toplantı tamamen gün yüzüne çıkmış durumda ama- toplantıya katılan aktörler kendilerinin bu toplantıda olmadıklarını iddia ediyorlar, kamuoyuna tamamen malum olduğu hâlde. Biraz önce, sizden önce dinlediğimiz Sayın Fuat Miras "Benim böyle bir toplantıdan haberim yoktu, ben böyle bir toplantıya da katılmadım." dedi. O toplantının bir aktörü olarak, orada Fuat Miras Bey var mıydı ve toplantıda gelişen olayların -kısmen de söylemişsiniz- daha sonraki yansımaları neler oldu, bunu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

SALİM USLU – Teşekkür ederim.

Bir defa sondan başlayayım, evet, o toplantıda Sayın Miras da vardı. Toplantı 4 Şubat 1997 tarihinde oldu, Hilton'da oldu ve sanıyorum TOBB'un bir organizasyonu. Bu organizasyonu da çok iyi hatırlıyorum, bu beşli inisiyatifte bulunan her başkan vardı. Ayrıca, daha sonra vardık, yoktuk tartışmaları olunca, ben hafızam beni yanıltıyor mu diye Sayın Faruk Yücel'i aradım, Samsun'dan buldum kendisini -ziraat odalarının o dönemki başkanı, hukukçudur kendisi- o da teyit etti, aynı şekilde o gün var arkadaşlar, toplantıdalar.

Toplantıyı organize eden de tabii Sayın Yalın Erez olmuştur, Sayın Çiller de orada, belki Sayın Çiller'in siyasi arkadaşlarından başkası da olabilir orada, küçük bir oda. Toplantıda ısrarla söylenen şudur: "Erbakan hükümet kurmalıdır." demiş olsa bile Refik Bey, orada ısrarla söylenen "Erbakan Hoca'yla yola devam edemezsiniz, bu hükümeti bozun, sonuçta siz de Hoca'yla beraber yıpranırsınız." mealinde görüşler serdedildi.

Benim de o zaman "Ben şahsen bu düşünceye katılmıyorum çünkü demokrasilerde halk getirir halk götürür. Seçimlerin meşruiyetine inanmak ve seçimlerin sonucuna saygı göstermek durumundayız. Hükümet kendi arasında anlaşamaz çekilirse buna kimsenin bir diyeceği olmaz ama sivil toplum örgütleri olarak bizim, size 'İktidarda göreve devam edin.' ya da 'Çekilin, bozun.' demek gibi bir tercihimiz olamaz. Kaldı ki, bizim konumumuz ve sorumluluğumuz bu değil." şeklinde tespitim oldu. O gün, arkadaşlar var, nitekim o günkü gazetelerde de kimlerin katıldığı yer alıyor, orada bir problem yok.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş :

Tarih : 09/10/2012

Grup :

Sayfa : 8

Diyalog konusunu da Hak-İş'in TİSK'le beraber başlattığı doğrudur çünkü biz diyaloga inanıyoruz yani dünyadaki, Avrupa'daki sendikal hareket çatışma kültürünü terk etti. Diyalogu kurumsallaştıran yani iş yeri konseyleri, ekonomik, sosyal konseyler gibi endüstriyel demokrasiye geçen yeni bir evreye geçtiler. Böyle bir süreçte bizimünkü sloganlarla sendikal hareketi sürdürmemiz, başarıya götürmemiz mümkün değil. Artık o kol işçiliği yerine daha çok bilgi işçiliği belirleyici olduğuna göre aklını, bilgisini, vicdanını birlikte kullanabilecek yeni bir sendikal anlayışa ihtiyaç var. Bu da ancak diyaloga mümkündür. Diyalogun bir koşulu vardır, o da diyalog teslimiyetle eş anlamlı kullanılmaktadır, onun için, sendikacılar, sendikal hareket ve sol kültürden gelenler biraz bu konuda daha dikkatli kullanılmaktadırlar bu diyalog sözcüğünü ama sonuçta, diyalog öz güven demektir yani kendinize güveniyorsanız masanın diğer tarafına otursunuz. Toplu sözleşme de bir diyalog kurumudur diye düşünüyorum ve diyalogda artık diyalogun tarafı olan sendikalar kendi birikimlerine, bilgilerine güvendikleri için masanın diğer tarafına otururlar, orada kendilerini de işletmenin rakibi değil sosyal ortağı gibi görürler, sosyal ortak diyorum. Şimdi böyle bir yeni kültür geliyor dünyada. Batılı, en gelişmiş ülkelerde ve en gelişmiş demokrasilerde bu uygulanıyor. Nitekim bundan dolayıdır ki, artık sosyal ortak kavramını Türkiye'de ister bizim gibi -yani benim geçmişimde olduğu gibi- demokrat sendikalar ister sol sendikalar ister liberal sendikalar, muhafazakâr sendikalar, hepsi kullanılmaktadırlar artık yani, bu sendikal hareketin, dünyadaki sendikal kültürün, endüstri ilişkilerindeki o dönüşümün gereği olarak yeni kavramlar ve yeni kurumlar oluşturmaya çalışıyorlar. İster istemez bu dünyadaki sendikal hareketle aynı dili kullanmak durumundasınız ve diyalog bunların başında gelmektedir, başlattık fakat daha sonra diyalog adına başlattığımız süreçte mesafe katedemedik. Sendika Yasası'nı beraber çıkaramadık, İş Yasası'nı beraber çıkaramadık, iş güvencesini beraber çıkartamadık, işsizlik sigortasını beraber çıkaramadık yani bizi ilgilendiren, gündelik yaşamımıza tekabül edecek hiçbir yasayı beraber çıkaramadık ama buna karşılık beraber olmadığımız arkadaşlarımız siyasi konularda ya da ideolojik konularda -yani bunlar tartışılır çünkü bütün şu gazete kupürlerini, o günün beyanlarını üst üste koymak lazım, o zaman bir ideolojik aidiyet de çıkıyor ortaya- ideolojik aidiyetler ve siyasi aidiyetler konusunda hiçbir sorun olmadı. O zaman düşünüyorsunuz: Bu birlikteliğin işçi hareketine ne faydası oldu? Olağanüstü rejimleri devam ettirmenin, olağanüstü rejimlere koltuk değneği olmanın, katkı vermenin sendikal hareketle, demokrasiye nasıl bir katkısı oldu? O zaman oturup şuna bakmak lazım: Bu yaptığımız hareket demokrasinin neresinde? Hangi demokratik ilkeye, hangi demokratik geleneğe ve kültüre uygun? Ve sonra oturup mahcup oluyorsunuz, kendi kendinize diyorsunuz ki: "Biz o hareketin yanında niye yer aldık?" Nitekim bugün, dikkat ederseniz, geçmişte bu hareketin içerisinde yer alan hiç kimse o günü hatırlamak, o güne ait bir şey söylemek istemiyor; tam tersine, imkân olsa hafızalardan kazıyacaklar çünkü gerçekten, demokrasi ve sendikal hareket adına çok utandığımız bir girişim oldu. Ama o günkü gazete başlıklarına, o günkü rüzgâra, o günkü yaratılan efsanelere bakarsanız yani Türkiye'ye bir ihtilal geliyor... Nitekim sol hareket içerisinde bulunmuş, cezaevlerinde yatmış bir uzman -bugün bir üniversitede ders veriyor, akademisyen- bana "Bu işin içerisinde devlet var, Başkanım seni severim, bu işin dışında kalma." demiştir. Şimdi, insanlar bu kadar aklını, iradesini ve vicdanını o günkü rüzgâra teslim ettilerse artık bu işin arkasında mantık, bu işin arkasında ilke, bu işin arkasında ahlak aramak fevkalade zor.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz katılımınız, katkılarınız için.

Şöyle bir hatırlatmayla tamamlamak istiyorum: Komisyonumuz çalışmalarına devam ediyor. Bu süreç içerisinde çeşitli dönemlerde çeşitli aralıklarla dinlemeler gerçekleştiriyoruz. Bunların bazıları basına da yansıyor. Bunları takip ettiğiniz süreç içerisinde veya daha sonra bunların hiç ilgisi olmaksızın aklınıza gelen bir bilgiyi paylaşmak istediğinizde veya bir belge paylaşmak istediğinizde tarafımıza yazılı olarak başvurmanız durumunda komisyonumuz raporunda değerlendireceğimiz hatırlatmasını yaparak, bir kez daha komisyon üyelerim adına ve kendi adıma çok teşekkür ediyorum.

Sağ olun Sayın Başkan.

SALİM USLU – Kolaylıklar diliyorum ben de.

BAŞKAN – Toplantıya ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.06